

Canllawiau ar Reolaeth, Adfer a Chreu

Corslen

Bwrriedir i'r ddalen arfer da hon fod yn arweiniad sylfaenol ar gyfer perchnogion tir a rheolwyr tir i gadw a hyrwyddo gwerth bioamrywiaeth cynefin Corslen a helpu i sicrhau eu dyfodol. Dynodwyd cynefin Corslen fel cynefin blaenoriaeth yng Nghynllun Gweithredu Bioamrywiaeth y Deyrnas Gyfunol a hefyd y Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol ar gyfer Blaenau Gwent gan y bu gostyngiad difrifol yn ei niferoedd yn genedlaethol ac yn lleol.

Yn syml, mae **bioamrywiaeth** yn golygu 'popeth byw'. Mae'n cyfeirio at amrywiaeth cyfoethog y planhigion ac anifeiliaid gwyllt o'n gwmpas ynghyd â'r cynefinoedd sy'n eu cefnogi.

Mae Rhywogaethau Blaenoriaeth y Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol yn gysylltiedig gyda'r Cynefin hwn yn cynnwys:

Gylfinir Ewropeaidd	Madfall cribog mawr
Cwtiad aur	Madfall palfaidd
Bod tinwyn	Gwas y neidr hardd
Grugiar goch	Gwas y neidr cylch aur
Ehedydd	Mursen ddeheuol
Llyffant cyffredin	Ffeuen y gors
Broga cyffredin	Chwys yr haul

Gwas y neidr cylch aur

Disgrifiad Cynefin

Caiff corslenni eu nodweddu drwy fod yn ardaloedd parhaol wlyb a ddomynddir gan fwsogl migwyn. Fe'u gwneir o fawn, deunydd a gaiff ei ffurfio pan fo amodau yn rhy wlyb ac oer i blanhigion barhau i bydru. Mewn rhai ardaloedd, gall y mawn fod dros 5m o ddyfnder. Maent hefyd yn asidig oherwydd diffyg maethion mewn dŵr glaw. Cânt eu cysylltu'n bennaf gyda chynefinoedd ucheldir (rhostir) a nodweddir gan

ddraeniad gwael, ac anaml y maent i'w gweld ar lethrau o fwy na 30 gradd.

Er mai mwsogl migwyn yw'r rhan fwyaf o dyfiant cors, cânt hefyd eu nodweddu gan rugos, grug, plu'r gweunydd, llafn y bladur melyn a chwys yr haul prin sy'n dal ac yn bwyta pryfetach.

Chwys yr haul

Ffactorau yn Effeithio ar Gynefin

- Colli cynefin, darnio a dirywiad cynefin
- Diffyg rheolaeth addas – mae gorburi yn arwain at amnewid rhannau mawr o gorslen a fu unwaith yn iach gyda glaswellt asid
- Coedwigaeth ucheldir, yn bennaf gyda chonifferau.
- Draenio ardaloedd ucheldir yn aml i wella pori.
- Torri mawn ar gyfer tanwydd neu ddefnyddiau gardd.
- Llosgi rhostir.
- Newid hinsawdd a llygrwyr atmosfferaidd megis glaw asid sy'n dileu migwyn o gorslenni.

Torri mawn

Arfer da

Diogelu, cynnal a hyrwyddo unrhyw ardaloedd o Gorslen ar eich tir drwy:

- Cynnal tyfiant drwy bori ysgafn gyda gwartheg, ceffylau neu ddefaid heb fod yn fwy na 0.05UBG/ha/bl. Osgoi pori rhwng Hydref a Mawrth. Ystyried bugeilio ar safleoedd mawr i atal gorburi a thanburi.
- Rheoli unrhyw brysgwydd neu frwyn ymledol. Medrir tynnu planhigion ifanc gyda llaw, ond bydd angen torri coed mwy i lawr i lefel y ddaear a thrin y bonion yn syth ar ôl eu torri gyda phlaladdwr addas i atal ailgyfiant. Dylid rheoli rhannau trwchus o frwyn ymledol drwy ddefnyddio cyfuniad o dorri a phori rhwng Medi a Mawrth.

Belau brwyn

© Paul Glendell-EN

Sefydlu corslen ar ardaloedd sydd wedi dirywio drwy:

- Torri unrhyw ddraeniau/pibelli cae yn ogystal â blocio ffosydd wyneb i sicrhau y medrir cadw lefel y dŵr yn agos at wyneb y pridd drwy gydol y flwyddyn.
- Lle bynnag sy'n bosibl, caniatu i ffosydd lenwi'n naturiol dros amser neu yn gynt drwy ddulliau gyda chymorth megis mewnlenni gyda thocion.
- Cadw unrhyw dda byw allan am o leiaf 5 mlynedd nes y sicrhawyd adferiad tyfiant. Gall hyn fod angen ffensiô i gadw da byw oddi ar ardaloedd o gorslen.
- Sefydlogi mawn agored ac annog ailgyfiant drwy ledaenu tocion yn defnyddio had wedi ei fedi o ardaloedd iach o gorslen.

Dalier sylw: mae'r argymhellion o fewn y ddalen hon ar gyfer arweiniad yn unig. Oherwydd cymhlethdod coetiroedd unigol a'r rhyngweithiau o'u mewn, fe'ch cyngorir i geisio cyngor arbenigol gan sefydliadau perthnasol o'r camau cynnar. Medrir hefyd lawrlwytho'r ddalen hon o wefan Partneriaeth Bioamrywiaeth Blaenau Gwent 'Gwe Bywyd'. Medrir cyrchu hyn drwy www.blaenau-gwent.gov.uk

Peidiwch gwneud unrhyw un o'r gweithgareddau dilynol heb ofyn am gyngor pellach yn gyntaf:

- Llosgi corslen sy'n gyfoethog mewn bywyd planhigion a phryfetach ac a all gael eu sychu allan.
- Aredig, meithrin neu ail-hadu gyda chymysgedd had amhriodol, rollo neu lyfnu gyda chadwyn.
- Gosod unrhyw systemau draenio newydd, clirio unrhyw ffosydd neu effeithio ar ddraeniad naturiol.
- Dodi plaladdwyr neu blaladdwyr o fewn 10m o dyfiant corslen os nad yn trin chwyn hysbysadwy. Bydd angen cymeradwyaeth Asiantaeth yr Amgylchedd ar ddefnyddio plaladdwyr yn neu'n agos at ddŵr.
- Dodi unrhyw wrtaith anorganig neu organig megis dom fferm, biswall, llaid carthion, dom ieir neu bysg mâl o fewn 10m o gorslen.
- Gosod unrhyw galch, basig slag, gwymon calchedig neu bapur gwastraff.
- Storio unrhyw ddom, gwastraff fferm neu unrhyw wastraff arall ar unrhyw ardal o gorslen.
- Alldynnu mawn.
- Cynnal bwydo ategol neu osod cafnau dyfrio newydd.

Cyfraddau Stocio

Dynodwyd y trosiannau dilynol dan y cynllun Tir Gofal a gaiff ei redeg gan Gyngor Cefn Gwlad a bydd yn weithredol pan yn cyfrif cyfraddau stocio:

	Unedau Bywyd Gwylt (UBG)
1 Bwch Laeth	= 1.0 UBG
1 Bwch Eidion (llai na 24 mis)	= 0.6 UBG
1 Bwch Sugno	= 1.0 UBG
1 Mamog (gyda neu heb oen)	= 0.15UBG
1 Ceffyl	= 1.0 UB

Cyngor Pellach

Partneriaeth Bioamrywiaeth Blaenau Gwent

Rhoi cyngor ar adfer cynefinoedd a rhywogaethau blaenoriaeth o fewn y Fwrdeisdref Sirol.

Ffôn: 01495 355702

Cyngor Bwrdeisdref Sirol Blaenau Gwent

Gweinyddu'r Cynllun Grant Gweithredu Bioamrywiaeth sy'n cynnig grantiau bychan hyd at £2,000 i berchnogion tir a grwpiau cymunedol ar gyfer prosiectau bioamrywiaeth.

Ffôn: 01495 356070

Cyngor Cefn Gwlad Cymru (CCW)

Gweinyddu Cynllun Amaeth-Amgylchedd Tir Gofal lle mae grantiau ar gael ar gyfer amrediad eang o waith rheolaeth cynefin ar ffermydd.

Ffôn: 02920 772400

Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru

Gweinyddu caniatâd chwynladdwyr ger llwybrau dŵr **Ffôn: 08708 506506** ac yn rhedeg y Llinell Arbennig Llygredd **Ffôn: 0800 807060**